

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ : องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม

นายจิรวัดน์ เหลืองอร่าม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-564-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

MODERN THAI ARCHITECTURE : ELEMENTS AND ORNAMENTS

Mr. Chirawat Luangaram

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Architecture in Architecture

Department of Architecture

Graduate school

Chulalongkorn University

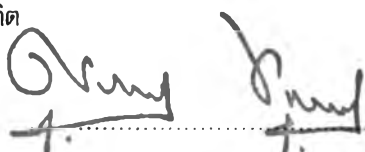
Academic Year 1998

ISBN 974-639-564-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ : องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม
โดย นายจิรวัดณ์ เหลืองอร่าม
ภาควิชา สถาปัตยกรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ ทรายางกูร

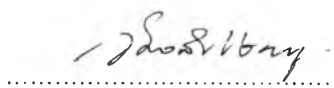

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เลอสม สถาปิตานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ ทรายางกูร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชวลิต นิตยะ)

จิรวัดณ์ เหลืองอร่าม: รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่: องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม (MODERN THAI ARCHITECTURE: ELEMENTS AND ORNAMENTS) จ.ที่ปรึกษา: ศ. ดร. วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร, 281 หน้า. ISBN 974-639-564-5

การพัฒนา รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการประยุกต์ใช้ องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมในอดีต เพื่อให้เกิดงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัย และสามารถแสดงออกถึงลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมได้มากขึ้น ดังปรากฏว่า สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์และมูลนิธิหม่อมเจ้าโศภณิศา วรารัตน์ ได้พิจารณามอบรางวัลให้กับงานสถาปัตยกรรมที่มีรูปแบบไทยสมัยใหม่ ที่สามารถแสดงออกถึงลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรม แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ยังหาข้อสรุปและแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจนไม่ได้ ส่วนหนึ่งเนื่องจาก การประยุกต์ใช้ องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมดังกล่าว มีผลต่อการรับรู้และการยอมรับลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมแตกต่างกัน

การวิจัยนี้ได้ทำการสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ที่มีการใช้ องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะไทย ร่วมกับการศึกษาลักษณะดั้งเดิมขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาลักษณะไทยและในการสร้างภาพจำลอง สำหรับใช้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป กลุ่มละ 150 คน โดยมุ่งศึกษาค่าความเป็นลักษณะไทย และค่าความเหมาะสม จากการใช้ องค์ประกอบ (อันได้แก่ กาลม ปั้นลม ยอดจั่ว หน้าแป ค้ำยัน และการเจาะช่องหน้าต่าง) และส่วนประณีต (อันได้แก่ รัยละเอียดหน้าจั่ว รัยละเอียดหัวเสา และรัยละเอียดการย่อมุมเสา) สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่สถาปนิกสร้างสรรค์ขึ้นเปรียบเทียบกับการสร้างภาพจำลอง การศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ที่มีลักษณะไทยเด่นชัด ในงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ได้แก่ การมีกาลม การมียอดจั่ว (ภาคใต้) การมีค้ำยัน (ภาคเหนือ) รัยละเอียดหน้าจั่วลายโครงสร้าง และรัยละเอียดการมีย่อมุมเสา เนื่องจากรูปแบบมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต สรุปได้ว่า ทิศทางการพัฒนา รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จำเป็นต้องสืบสานรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในอดีต ซึ่งโดยนัยย่อมนัยความว่า จะต้องพัฒนาควบคู่ไปกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และยังพบว่า ลักษณะไทยบางประการ ได้แก่ รูปแบบของปั้นลม การมียอดจั่ว (ภาคอีสาน) และการมีหน้าแป ตลอดจนแนวทางการพัฒนาสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ทางด้านสถาปัตยกรรม เนื่องจากกลุ่มสถาปนิกได้รับการศึกษาและประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยตรง ดังนั้น การออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในอนาคต สถาปนิกผู้ออกแบบควรคำนึงถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกันดังกล่าวด้วย เพื่อให้กลุ่มบุคคลทั่วไปสามารถรับรู้และยอมรับลักษณะไทย จากการใช้ องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ได้มากยิ่งขึ้น

ภาควิชา ..... สถาปัตยกรรมศาสตร์
สาขาวิชา ..... สถาปัตยกรรม
ปีการศึกษา 2541 .....

ลายมือชื่อนิติดี .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C835037 : MAJOR ARCHITECTURE
KEY WORD: MODERN THAI ARCHITECTURE

CHIRAWAT LUANGARAM: MODERN THAI ARCHITECTURE: ELEMENTS AND ORNAMENTS

THESIS ADVISOR: PROF. VIMOLSIDDHI HORAYANGKURA. Ph.D. 281 pp. ISBN 974-639-564-5

The development of modern Thai architecture through the application of historical elements and ornaments reflects that a Thai style has obtained a rewarding result. This can be seen from the awards granted by the Association of Siamese Architects under Royal Patronage in cooperation with the Prince Wothayakom Worawan Foundation where the prestigious awards were given to architectural works with modern Thai style designs that can express the basic characteristics of Thai architecture. However, there has been no distinctive trend on the development of modern Thai architecture yet. This is partly due to the different levels of perception and acceptance when applying Thai architectural elements and ornaments.

This research was carried out by means of surveying modern Thai architectural patterns with respect to elements and ornaments together with the study of the original nature of the elements and ornaments in the past. It set up a guidance for the usage of Thai characteristics as well as for making simulated models to be applied in comparative investigation. In this regard, questionnaires were given to two groups of respondents, each group comprising 150 person of architects and general people respectively. The objectives of this research were aimed to study Thai characteristics and the related suitability value arising from using Thai architectural elements [such as Kalae (the finial on the eaves), eaves (wind breakers), gable apex, purlin head, angle braces and fenestration]; to compare modern Thai architecture created by architects with the modified models; to carry out a comparative study in the perception of style and the acceptance levels between those of architects and general people.

According to this research, it was found that modern Thai architectural elements and ornaments with distinctive Thai style features such as Kalae, gable apex (Southern style), angle braces (Northern style), gable feature and indented corners of posts were suitable because the designs of such elements and ornaments were in accordance with those in the past. Therefore, the trend for developing modern Thai architecture should continue by means of using such features. This implied that such design should be performed in line with modern technology. Moreover, this research also showed that there were different views concerning the perception of modern Thai architecture and the trends of development as well. This was due to the result of learning processes and experiences in architectural education and profession. Architects should take the difference of views into consideration when designing architectural works to enable the general people to perceive and accept the characteristics of Thai style arising from using these modern Thai architectural elements and ornaments.

ภาควิชา.....สถาปัตยกรรมศาสตร์.....

สาขาวิชา.....สถาปัตยกรรม.....

ปีการศึกษา.....2541.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์
นรยางกูร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย
เสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตารางและแผนภูมิ	ฐ
สารบัญภาพ	ถ
คำจำกัดความ	บ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	1
ขอบเขตการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2. ทฤษฎีและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	9
รูปแบบองค์ประกอบและส่วนประนีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีต	10
องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทย	
1. กานแล	10
2. บันลม	15
3. ยอดจั่ว	18
ก. ยอดจั่วของภาคอีสาน	18
ข. ยอดจั่วของภาคใต้	19
4. หั้วแป	20
5. ค้ำยัน	21
ก. ค้ำยันภาคเหนือ	21
ข. ค้ำยันภาคกลาง	22
6. การเจาะช่องหน้าต่าง	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนประนีตสถาปัตยกรรมไทย	
7. รายละเอียดหน้าจั่ว.....	24
ก. รายละเอียดหน้าจั่วของภาคเหนือ.....	24
ข. รายละเอียดหน้าจั่วของภาคกลาง.....	26
ค. รายละเอียดหน้าจั่วของเรือนไทยภาคอีสาน.....	27
ง. รายละเอียดหน้าจั่วของเรือนไทยภาคใต้.....	28
8. รายละเอียดหัวเสา.....	29
9. รายละเอียดการย่อมุมเสา.....	30
แนวทางการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่.....	31
ประสบการณ์ในอดีตของบุคคลที่รับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพ.....	32
เป้าหมายการออกแบบและวางแผนกับกระบวนการหลักทางพฤติกรรม.....	32
หลักมูลฐานของการรับรู้ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะ.....	34
อิทธิพลที่มีต่อการรับรู้สภาพแวดล้อมทางกายภาพ.....	35
3. อาคารตัวอย่างและการสร้างภาพจำลอง.....	37
การคัดเลือกอาคารตัวอย่าง.....	37
ลักษณะทางกายภาพของอาคารตัวอย่าง.....	39
1. โรงแรม ดิ อิมพีเรียล โกลเด้น ไทแองเกิล จังหวัดเชียงใหม่.....	39
2. ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	41
3. อาคารที่ทำการสำนักงานชลประทานที่ 4 จังหวัดขอนแก่น.....	42
4. อาคารบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำกัด สำนักงานภาคใต้ตอนบน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	44
5. หอประชุมกาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น.....	45
6. สำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่.....	46
7. อาคารคลุมกลุ่มเตาทุเรียงหมายเลข 42 ศรีรัตนาลัย จังหวัดสุโขทัย.....	47
8. อาคารหอพระ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม.....	48
9. โพน์เฮิร์สท์ คันทรี่ คลับ จังหวัดปทุมธานี.....	49
10. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น.....	50
11. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติถลาง จังหวัดภูเก็ต.....	51
การสร้างภาพจำลองจากลักษณะทางกายภาพของอาคารตัวอย่าง เกี่ยวกับองค์ประกอบ และส่วนประนีตสถาปัตยกรรมสมัยใหม่.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หลักเกณฑ์ในการสร้างภาพจำลอง.....	52
การกำหนดชั้นในการสร้างภาพจำลอง.....	52
การสร้างภาพจำลอง.....	55
องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	
1. กาล.....	55
ก. อาคารมีกาลและอาคารไม่มีกาล.....	56
ข. อาคารมีกาลแบบตัดตรงและอาคารมีกาลแบบทรงแทง.....	57
2. บันลุม.....	58
ก. บันลุมมีขาและบันลุมไม่มีขา.....	59
ข. บันลุมมีขาและบันลุมมีขาหักลง.....	60
3. ยอดจั่ว.....	62
ก. ยอดจั่วภาคอีสาน.....	62
ข. ยอดจั่วภาคใต้.....	64
4. หัวแป.....	66
5. ค้ำยัน.....	68
ก. ค้ำยันภาคเหนือ.....	68
ข. ค้ำยันภาคกลาง.....	70
6. การเจาะช่องหน้าต่าง.....	72
ส่วนประดับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	
7. รายละเอียดหน้าจั่ว.....	74
ก. รายละเอียดหน้าจั่วภาคเหนือ.....	74
ข. รายละเอียดหน้าจั่วภาคกลาง.....	76
ค. รายละเอียดหน้าจั่วภาคอีสาน.....	78
ง. รายละเอียดหน้าจั่วภาคใต้.....	80
8. รายละเอียดหัวเสา.....	82
9. รายละเอียดการย่อมุมเสา.....	84
ก. รายละเอียดเสามีย่อมุมและรายละเอียดเสาไม่มีย่อมุม.....	85
ข. รายละเอียดเสามีย่อมุมหนึ่งชั้นและรายละเอียดเสามีย่อมุมสองชั้น.....	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม	87
การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	87
1. อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	87
2. เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	88
3. ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	88
4. อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
สรุปผลการวิเคราะห์ลักษณะทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	89
5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	90
แนวทางการศึกษา.....	90
การกำหนดตัวแปร.....	90
การหาค่าประเด็นที่ศึกษา.....	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
การพิสูจน์สมมติฐาน.....	92
แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	93
การวิเคราะห์ลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่.....	93
1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย.....	93
2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าความเหมาะสม.....	93
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ลักษณะไทย.....	94
4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการยอมรับลักษณะไทย.....	94
การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นทั่วไป และแนวทางการพัฒนาเรื่องรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	
การวิเคราะห์ลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม ของกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	97
1. กาแล.....	97
ก. อาคารมีกาแลและอาคารไม่มีกาแล.....	97
ข. อาคารมีกาแลแบบตัดตรงและอาคารมีกาแลแบบทงตรง.....	103
2. บันลม.....	109
ก. บันลมมีขาและบันลมไม่มีขา.....	110
ข. บันลมมีขาและบันลมมีขาหักลง.....	116

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ยอดจั่ว	122
ก. ยอดจั่วภาคอีสาน.....	122
ข. ยอดจั่วภาคใต้.....	128
4. หัวแป	134
5. ค้ายัน	141
ก. ค้ายันภาคเหนือ	141
ข. ค้ายันภาคกลาง	147
6. การเจาะช่องหน้าตาง.....	153
7. รายละเอียดหน้าจั่ว.....	160
ก. รายละเอียดหน้าจั่วภาคเหนือ	160
ข. รายละเอียดหน้าจั่วภาคกลาง	166
ค. รายละเอียดหน้าจั่วภาคอีสาน	173
ง. รายละเอียดหน้าจั่วภาคใต้.....	180
8. รายละเอียดหัวเสา	187
9. รายละเอียดการย่อมุมเสา.....	193
ก. รายละเอียดเสามีย่อมุมและรายละเอียดเสาไม่มีย่อมุม	194
ข. รายละเอียดเสามีย่อมุมหนึ่งชั้นและรายละเอียดเสามีย่อมุมสองชั้น.....	201
การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรมสมัยใหม่	208
การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบ และส่วนประณีตสถาปัตยกรรมในงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	208
การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีต สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	212
การวิเคราะห์เปรียบเทียบลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนารูปแบบ องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีตร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยี มาใช้ใน งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	214
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	217
แนวทางการสรุปผลของการวิจัย.....	217
สรุปการวิเคราะห์ค่าความเป็นลักษณะไทย และค่าความเหมาะสมจากการใช้องค์ประกอบ และส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่.....	218

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปการวิเคราะห์การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทยจากการใช้องค์ประกอบ และส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่.....	219
ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	225
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วน ประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	225
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตย- กรรมไทยสมัยใหม่.....	225
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับวิธีการพัฒนารูปแบบขององค์ประกอบและส่วนประณีต สถาปัตยกรรมไทยในอดีตร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยีมาใช้ในการงานสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่	223
แนวทางการพัฒนารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	226
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	228
รายการอ้างอิง.....	229
ภาคผนวก	232
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	231
ภาคผนวก ข ภาพประกอบแบบสอบถาม.....	243
ภาคผนวก ค วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม	278
ประวัติผู้เขียน.....	281

สารบัญตารางและแผนภูมิ

ตาราง	หน้า
3.1 กำหนดชั้นในการสร้างภาพจำลองขององค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่.....	53
3.2 กำหนดชั้นในการสร้างภาพจำลองของส่วนประดับสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่.....	54
4.1 การเปรียบเทียบอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับบุคคลทั่วไป.....	87
4.2 การเปรียบเทียบเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	88
4.3 การเปรียบเทียบระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับ กลุ่มบุคคลทั่วไป.....	88
4.4 การเปรียบเทียบอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	89
5.1ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้อองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัย ใหม่เรื่องอาคารมีกาแลเปรียบเทียบกับอาคารไม่มีกาแล.....	98
5.1ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้อองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องอาคารมีกาแล เปรียบเทียบกับอาคารไม่มีกาแล.....	99
5.1ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องอาคารมีกาแลและอาคารไม่มีกาแล ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	100
5.1ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องอาคารมีกาแลและอาคารไม่มีกาแล ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	102
5.1ข-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้อองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัย ใหม่เรื่องอาคารมีกาแลแบบตัดตรงเปรียบเทียบกับอาคารมีกาแลแบบทรงตรง.....	104
5.1ข-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้อองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องอาคารมีกาแลแบบตัดตรงเปรียบเทียบกับอาคารมีกาแลแบบทรงตรง.....	105
5.1ข-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องอาคารมีกาแลแบบตัดตรงและอาคาร มีกาแลแบบทรงตรง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	106
5.1ข-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องอาคารมีกาแลแบบตัดตรงและ อาคารมีกาแลแบบทรงตรง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	108
5.2ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้อองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัย ใหม่เรื่องปั้นลมมีขาเปรียบเทียบกับปั้นลมไม่มีขา.....	110
5.2ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้อองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องปั้นลมมีขาเปรียบเทียบกับปั้นลมไม่มีขา.....	112

สารบัญตารางและแผนภูมิ (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.2ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องบ้านลุมมิชาและบ้านลุมไม่มีชา ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	113
5.2ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องบ้านลุมมิชาและบ้านลุมไม่มีชา ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	114
5.2ข-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัย ใหม่ เรื่องบ้านลุมมิชาเปรียบเทียบกับบ้านลุมมิชาหักลง.....	116
5.2ข-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องบ้านลุมมิชาเปรียบเทียบกับบ้านลุมมิชาหักลง.....	118
5.2ข-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องบ้านลุมมิชาและบ้านลุมมิชาหักลง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	119
5.2ข-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องบ้านลุมมิชาและบ้านลุมมิชาหักลง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	120
5.3ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัย ใหม่ เรื่องยอดจั่วภาคอีสาน	123
5.3ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องยอดจั่วภาคอีสาน	124
5.3ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องยอดจั่วภาคอีสาน ระหว่างกลุ่มสถาปนิก กับกลุ่มบุคคลทั่วไป	125
5.3ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องยอดจั่วภาคอีสาน ระหว่างกลุ่ม สถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	127
5.3ข-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัย ใหม่ เรื่องยอดจั่วภาคใต้.....	129
5.3ข-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องยอดจั่วภาคใต้	130
5.3ข-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องยอดจั่วภาคใต้ ระหว่างกลุ่มสถาปนิก กับกลุ่มบุคคลทั่วไป	131
5.3ข-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องยอดจั่วภาคใต้ ระหว่างกลุ่ม สถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	132
5.4ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัย ใหม่ เรื่องอาคารมีหัวแปเปรียบเทียบกับอาคารไม่มีหัวแป.....	135

สารบัญตารางและแผนภูมิ (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.4ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องอาคารมีหัวแปเปรียบเทียบกับอาคารไม่มีหัวแป.....	136
5.4ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องอาคารมีหัวแปและอาคารไม่มีหัวแป ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	137
5.4ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องอาคารมีหัวแปและอาคารไม่มีหัวแป ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	139
5.5ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องค้ำยันภาคเหนือ.....	142
5.5ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องค้ำยันภาคเหนือ.....	143
5.5ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องค้ำยันภาคเหนือ ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	144
5.5ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องค้ำยันภาคเหนือ ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	146
5.5ข-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องค้ำยันภาคกลาง.....	148
5.5ข-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องค้ำยันภาคกลาง.....	149
5.5ข-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องค้ำยันภาคกลาง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	150
5.5ข-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องค้ำยันภาคกลาง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	152
5.6ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องการเจาะช่องหน้าต่าง.....	154
5.6ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องการเจาะช่องหน้าต่าง.....	155
5.6ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องการเจาะช่องหน้าต่าง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	156
5.6ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องการเจาะช่องหน้าต่าง ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	158

สารบัญตารางและแผนภูมิ (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.7ง-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องรายละเอียดหน้าจั่วภาคใต้ ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	185
5.8ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้ส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องรายละเอียดหัวเสา	188
5.8ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้ส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องรายละเอียดหัวเสา	189
5.8ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องรายละเอียดหัวเสา ระหว่างกลุ่ม สถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	190
5.8ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องรายละเอียดหัวเสา ระหว่างกลุ่ม สถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	192
5.9ก-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทย สมัยใหม่เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุมเปรียบเทียบกับรายละเอียดเสาไม่มีย่อมุม	195
5.9ก-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุมเปรียบเทียบกับรายละเอียดเสาไม่มีย่อมุม	196
5.9ก-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุม และรายละเอียดเสาไม่มีย่อมุม ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	197
5.9ก-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุม และรายละเอียดเสาไม่มีย่อมุม ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	199
5.9ข-1 การเปรียบเทียบค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุมหนึ่งชั้นเปรียบเทียบกับรายละเอียดเสามีย่อมุมสองชั้น	202
5.9ข-2 การเปรียบเทียบค่าความเหมาะสม จากการใช้องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุมหนึ่งชั้นเปรียบเทียบกับรายละเอียดเสามีย่อมุมสองชั้น	203
5.9ข-3 การเปรียบเทียบการรับรู้ความเป็นลักษณะไทย เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุมหนึ่งชั้นและ รายละเอียดเสามีย่อมุมสองชั้น ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	204
5.9ข-4 การเปรียบเทียบการยอมรับความเป็นลักษณะไทย เรื่องรายละเอียดเสามีย่อมุมหนึ่งชั้นและ รายละเอียดเสามีย่อมุมสองชั้น ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	206
5.1-5(1) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบ และส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	208

สารบัญตารางและแผนภูมิ (ต่อ)

ตาราง	หน้า
5.1-5(2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบ และส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป	210
5.2-5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์ประกอบและส่วน ประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ระหว่างกลุ่มสถาปนิกกับกลุ่มบุคคลทั่วไป.....	212
5.3-5 การเปรียบเทียบลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนารูปแบบองค์ประกอบและ ส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยในอดีตร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยี มาใช้ในงานสถาปัตยกรรม ไทยสมัยใหม่ ระหว่างกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป	214
6.1 แสดงผลสรุปของการวิเคราะห์ค่าความเป็นลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	221
6.2 แสดงผลสรุปของการวิเคราะห์การรับรู้และการยอมรับลักษณะไทย จากการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่	223
แผนภูมิ	
1.1 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย	8
2.1 แสดงความสัมพันธ์ของเป้าหมายของงานออกแบบ และวางแผนกับกระบวนการทางพฤติกรรม	31
2.2 แสดงความสัมพันธ์ของระบบสัญลักษณ์ ของ Jon Lang	33
5.1 โครงสร้างการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	96

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
2.1 ลักษณะทั่วไปของเรือนกาแล	10
2.2 ตัวอย่างกาแลของเรือนล้านนา	11
2.3 กาแลทรงตรง	12
2.4 กาแลทรงอ่อนโค้งคล้ายเขาควาง	12
2.5 กาแลทรงคล้ายกากบาท.....	12
2.6 ลวดลายกาแลชนิดที่เป็นลายกนกสามตัว	13
2.7 ลวดลายกาแลชนิดที่เป็นลายเถาไม้หรือลายเครือเถา.....	13
2.8 ลวดลายกาแลชนิดที่เป็นลวดลายเมฆไหล	14
2.9 ลักษณะทั่วไปของเรือนไทย.....	15
2.10 รูปแบบปั้นลมของเรือนไทย	15
2.11 ปั้นลมตัวเหงาของเรือนไทยภาคกลาง	16
2.12 รายละเอียดปั้นลมตัวเหงา	16
2.13 รายละเอียดสัดส่วนของตัวเหงา.....	17
2.14 ปั้นลมหางปลาของเรือนไทย.....	17
2.15 ตัวอย่างเรือนที่มียอดจั่วของภาคอีสาน.....	18
2.16 ยอดจั่วแบบต่าง ๆ ของเรือนภาคอีสาน.....	18
2.17 เรือนที่มียอดจั่วของภาคใต้.....	19
2.18 ยอดจั่วเรือนไทยภาคใต้	19
2.19 แปของเรือนไทย.....	20
2.20 ค้ำยันของเรือนกาแล	21
2.21 ลวดลายการแกะสลักค้ำยันของเรือนกาแล.....	22
2.22 ค้ำยันของเรือนไทยภาคกลาง	22
2.23 การเจาะช่องหน้าต่างแบบสุโขทัย	23
2.24 รายละเอียดหน้าต่างแบบต่าง ๆ ของเรือนกาแล	25
2.25 รายละเอียดหน้าต่างลูกฟักหรือจั่วพรมพักตร์	26
2.26 รายละเอียดการแบ่งลูกฟัก.....	26
2.27 รายละเอียดหน้าต่างพระอาทิตย์	27
2.28 รายละเอียดหน้าต่างบัวปรีช	27

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
2.29 รายละเอียดหน้าจั่วหลายต่าง ๆ ของเรือนไทยภาคเรือนภาคอีสาน.....	28
2.30 รายละเอียดหน้าจั่วหลายต่าง ๆ ของเรือนไทยภาคใต้	28
2.31 ลักษณะของบัวหัวเสา	29
2.32 ลักษณะการย่อมุมไม้ต่าง ๆ	30
3.1 ลักษณะทั่วไปของโรงแรม ดิ อิมพีเรียล โกลด์เอ็น ไทรวงงเกิด.....	40
3.2 แสดงลักษณะของกาแล	40
3.3 แสดงรายละเอียดหน้าจั่ว	40
3.4 ลักษณะทั่วไปของศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา	41
3.5 แสดงลักษณะของบันลอม	42
3.6 แสดงรายละเอียดหัวเสา	42
3.7 แสดงรายละเอียดการย่อมุมเสา	42
3.8 ลักษณะทั่วไปของอาคารที่ทำการสำนักงานชลประทานที่ 4	43
3.9 แสดงลักษณะของยอดจั่ว.....	43
3.10 ลักษณะทั่วไปของอาคารบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	44
3.11 แสดงลักษณะของยอดจั่ว	44
3.12 ลักษณะทั่วไปของหอประชุมกาญจนาภิเษก	45
3.13 แสดงลักษณะของหัวแป	45
3.14 ลักษณะทั่วไปของสำนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย	46
3.15 แสดงลักษณะของค้ำยัน	46
3.16 ลักษณะทั่วไปของอาคารคลุมกลุ่มเตาทุเรียงหมายเลข 42	47
3.17 แสดงลักษณะของค้ำยัน	47
3.18 ลักษณะทั่วไปของอาคารหอพระ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	48
3.19 แสดงลักษณะของการเจาะช่องหน้าต่าง	48
3.20 ลักษณะทั่วไปของอาคารไพน์เฮิร์สท์ คันทรี่ คลับ.....	49
3.21 แสดงลักษณะของรายละเอียดหน้าจั่วหลายไม้ทางนอน.....	49
3.22 ลักษณะทั่วไปของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.....	50
3.23 แสดงลักษณะของรายละเอียดหน้าจั่วหลายไม้ทางนอน.....	50
3.24 ลักษณะทั่วไปของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ	51
3.25 แสดงลักษณะของรายละเอียดหน้าจั่วหลายสถาน.....	51

สารบัญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
3.26 อาคารมีกาแล.....	55
3.27 อาคารไม่มีกาแล.....	56
3.28 อาคารมีกาแลแบบทงตรง.....	57
3.29 ลักษณะของบันลมีชา.....	58
3.30 บันลมีชาของรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยในปัจจุบัน.....	59
3.31 ลักษณะของบันลมีชา.....	60
3.32 บันลมีชาหักลงที่พบในอาคารปัจจุบัน.....	61
3.33 ลักษณะของบันลมีชาหักลง.....	61
3.34 อาคารมียอดจั่วภาคอีสาน.....	62
3.35 อาคารไม่มียอดจั่วภาคอีสาน.....	63
3.36 อาคารมียอดจั่วภาคใต้.....	64
3.37 อาคารไม่มียอดจั่วภาคใต้.....	65
3.38 อาคารมีหัวแป.....	66
3.39 อาคารไม่มีหัวแป.....	67
3.40 อาคารมีค้ำยันภาคเหนือ.....	68
3.41 อาคารไม่มีค้ำยันภาคเหนือ.....	69
3.42 อาคารมีค้ำยันภาคกลาง.....	70
3.43 อาคารไม่มีค้ำยันภาคกลาง.....	71
3.44 การเจาะช่องหน้าต่างแคบและยาวมีปลายตัด.....	72
3.45 การเจาะช่องหน้าต่างแคบและยาวมีปลายแหลมของสถาปัตยกรรมไทยในปัจจุบัน.....	73
3.46 การเจาะช่องหน้าต่างแคบและยาวมีปลายแหลม.....	73
3.47 รายละเอียดหน้าต่างลายโครงสร้าง.....	74
3.48 รายละเอียดหน้าต่างลายไม้ทางตั้ง.....	75
3.49 รายละเอียดหน้าต่างลายไม้ทางนอน.....	76
3.50 รายละเอียดหน้าต่างลายลูกฟัก.....	77
3.51 รายละเอียดหน้าต่างลายไม้ทางนอน.....	78
3.52 รายละเอียดหน้าต่างลายตาเวนของสถาปัตยกรรมไทยปัจจุบัน.....	79
3.53 รายละเอียดหน้าต่างลายตาเวน.....	79
3.54 รายละเอียดหน้าต่างลายลาน.....	80
3.55 รายละเอียดหน้าต่างลายตะวัน.....	81

สารบัญญภาพ (ต่อ)

รูป	หน้า
3.56 รายละเอียดหัวเสาแบบช้อยควั่น.....	82
3.57 รายละเอียดหัวเสาแบบบัวของสถาปัตยกรรมไทยในปัจจุบัน.....	83
3.58 รายละเอียดหัวเสาแบบบัว.....	83
3.59 อาคารมีย่อมุม.....	84
3.60 อาคารไม่มีย่อมุม.....	85
3.61 อาคารมีย่อมุมสองชั้น.....	86
5.1ก อาคารมีกาแลและอาคารไม่มีกาแล.....	97
5.1ข อาคารมีกาแลแบบตัดตรงและอาคารมีกาแลแบบทงตรง.....	103
5.2ก บันลมนีชาและบันลมไม่มีชา.....	110
5.2ข บันลมนีชาและบันลมนีชาหักลง.....	116
5.3ก ยอดจั่วภาคอีสาน.....	122
5.3ข ยอดจั่วภาคใต้.....	128
5.4 อาคารมีหัวแปและอาคารไม่มีหัวแป.....	134
5.5ก ค้ำยันภาคเหนือ.....	142
5.5ข ค้ำยันภาคกลาง.....	148
5.6 การเจาะช่องหน้าต่าง.....	154
5.7ก รายละเอียดจั่วภาคเหนือ.....	161
5.7ข รายละเอียดหน้าจั่วภาคกลาง.....	166
5.7ค รายละเอียดหน้าจั่วภาคอีสาน.....	173
5.7ง รายละเอียดหน้าจั่วภาคใต้.....	180
5.8 รายละเอียดหัวเสา.....	187
5.9ก รายละเอียดเสามีย่อมุมและรายละเอียดเสาไม่มีย่อมุม.....	194
5.9ข รายละเอียดเสามีย่อมุมหนึ่งชั้นและรายละเอียดเสามีย่อมุมสองชั้น.....	201

คำจำกัดความ

- รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ หมายถึง รูปแบบที่มีความทันสมัยด้วยเทคโนโลยีและวัสดุที่ใช้ แต่ยังมีเค้าโครงลักษณะไทย เพื่อการสืบสานเอกลักษณ์ไทย เป็นการคิดค้นใหม่(reinvention) ไม่ใช่การทำตามรูปแบบเดิมหรือการพยายามเอารูปแบบเดิมมาใช้ในลักษณะการปรับแต่ง แต่เป็นการปรุงแต่งขึ้นใหม่
- องค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ หมายถึง ส่วนประกอบต่าง ๆ ทางกายภาพของอาคาร สำหรับการศึกษานี้ได้กำหนดตัวแปรด้านองค์ประกอบกายภาพที่ศึกษา ได้แก่ กาลแล บันลม ยอดจั่ว หัวแป ค้ำยัน และการเจาะช่องหน้าต่าง
- ส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ หมายถึง รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการประดับประดาที่เป็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของอาคาร สำหรับการศึกษานี้ได้กำหนดตัวแปรด้านส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่ศึกษา ได้แก่ รายละเอียดหน้าจั่ว รายละเอียดหัวเสา และรายละเอียดการย่อมุมเสา
- การสร้างภาพจำลอง หมายถึง การจำลองรูปแบบองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมด้วยภาพ ในการศึกษา นี้ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้มีความแตกต่างกันเฉพาะตัวแปรที่ทำการศึกษา ให้ต่างออกไปจากสภาพจริง
- ความเป็นลักษณะไทย หมายถึง การแสดงออกลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่สื่อถึงลักษณะเฉพาะของไทยในงานสถาปัตยกรรม
- ค่าความเป็นลักษณะไทย หมายถึง ค่าที่ได้จากการประเมินการแสดงออกลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมที่สื่อถึงลักษณะเฉพาะของไทยในงานสถาปัตยกรรม
- ค่าความเหมาะสม หมายถึง ค่าความเหมาะสมที่ได้จากการประเมินการแสดงออกลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะการใช้องค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรม ที่สื่อถึงลักษณะเฉพาะของไทยในงานสถาปัตยกรรม

- การรับรู้ความเป็นลักษณะไทย หมายถึง การรับรู้รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ด้านองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ที่ได้จากการประเมินค่าความเป็นลักษณะไทย โดยการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป

- การยอมรับความเป็นลักษณะไทย หมายถึง การยอมรับระดับความเหมาะสมของรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ด้านองค์ประกอบและส่วนประณีตสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ที่ได้จากการประเมินค่าความเหมาะสม โดยการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสถาปนิกและกลุ่มบุคคลทั่วไป